

2013: Jaar van de Boerderij

Tien jaar na '2003 Jaar van de Boerderij' besteedt Agrarisch Erfgoed Nederland via www.boerderij2013.nl weer extra aandacht aan de historische boerderij. Ook op Goeree-Overflakkee is er nog een aantal boerderijen die een "belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van het landschap en de regionale identiteit van het landelijk gebied". Maandelijks zal er in Eilanden-Nieuws een boerderij voor het voetlicht worden gehaald. Onze medewerker Kees van Rixoord beschrijft de boerderij en spreekt met de bewoners.

Geheime zender in Den Bommel zond berichten naar het bevrijde Brabant

Het Groene Woud en de familie Jacobs

DEN BOMMEL - Twee bijna identieke foto's, kort na de Tweede Wereldoorlog gemaakt. De ene staat op de achterflap van het boek 'King Kong' van Tomas Ross en toont de uitreiking van een onderscheiding door prins Bernhard aan de vader van de schrijver. De andere hangt netjes ingelijst aan een muur in Den Bommel. Op deze foto speldt de prins een onderscheiding op bij de vader van Theo Jacobs. Plaats van handeling is de Ridderzaal in Den Haag. De onderscheidingen zijn een beloning voor verzetswerk: de boerderij van Jacobs, aan de Tilsedijk in Den Bommel, herbergde tussen Kerstmis 1944 en de

bevrijding in 1945 een geheime zender en de Bommelse politiemanager Hogendoorn, wiens zoon door het leven gaat als de schrijver Tomas Ross, bediende die.

Door Kees van Rixoord

De zender was vanuit het al bevrijde Brabant gebracht door de groep Albrecht. De boerderij, het Groene Woud, was een goede plek om te zenden. Het gebouw lag op een heuveltje in het water. Flakkee was immers door de Duitsers onder water gezet. Via de zender brieften de na de oorlog onderscheiden mannen informatie door aan de geallieerden, bijvoorbeeld over de plannen die de Duitsers hadden voor een aanval op Antwerpen.

Onder de trap

"Zo zat hij in elkaar", verklaart Theo Jacobs de medewerking van zijn vader. "Hij kende politiemanager Hogendoorn goed. Ze zonden uit vanuit een slaapkamerraam. Na het zenden werd de zender weer weggestopt onder de trap." Spannend was het wel, maar er is nooit wat gebeurd. Wat rest zijn de foto's van prins Bernhard met Hogendoorn sr. en Jacobs sr. En een 'certificate of service' van de Britse veldmaarschalk Montgomery. Ook deze oorkonde is voorzien van een lijstje. Verder rest de herinnering aan het bezoek dat prinses Juliana in 1947 aan het Groene Woud bracht.

Het Groene Woud ligt enigszins verscholen achter bomen en de bungalow van Theo Jacobs en zijn vrouw. De boerderij valt pas op als het licht erop staat, zoals tijdens de verlichte boerderijenroute in 2011. Vooral de brede witte gevel met het ronde zoldervenster.

Van Weel?

De boerderij aan de Tilsedijk is gebouwd in 1737. Het jaartal staat op een van de zolderbalken. De naam Groene Woud is verklaarbaar. Er was namelijk een bos nabij de boerderij. Het gerucht gaat dat schout, ambachtsheer, notaris en Statenlid David van Weel kantoor

hield in het Groene Woud. In de huidige badkamer, om precies te zijn. "Maar volgens mijn vader is dat nooit vastgesteld", zegt Theo Jacobs. Het blijft dus een gerucht over deze eind achttiende-eeuw in Den Bommel geboren notabele.

Zeker is dat de familie Jacobs in 1880 op het Groene Woud kwam. Per 13 oktober van dat jaar verpachtte de eigenaar uit Rosendaal de boerderij aan de grootvader van Theo Jacobs. Pas veel later, een jaar of veertig geleden, kwam het Groene Woud in eigendom. Het aantal hectaren steeg in de loop der jaren van 26 naar 60. Na een deling in de familie rest er nu 40 hectare. Leo, de zoon van Theo, gebruikt de grond voor het telen van de bekende Flakkeese producten: aardappelen, uien, suikerbieten en tarwe. Hij woont in het Groene Woud.

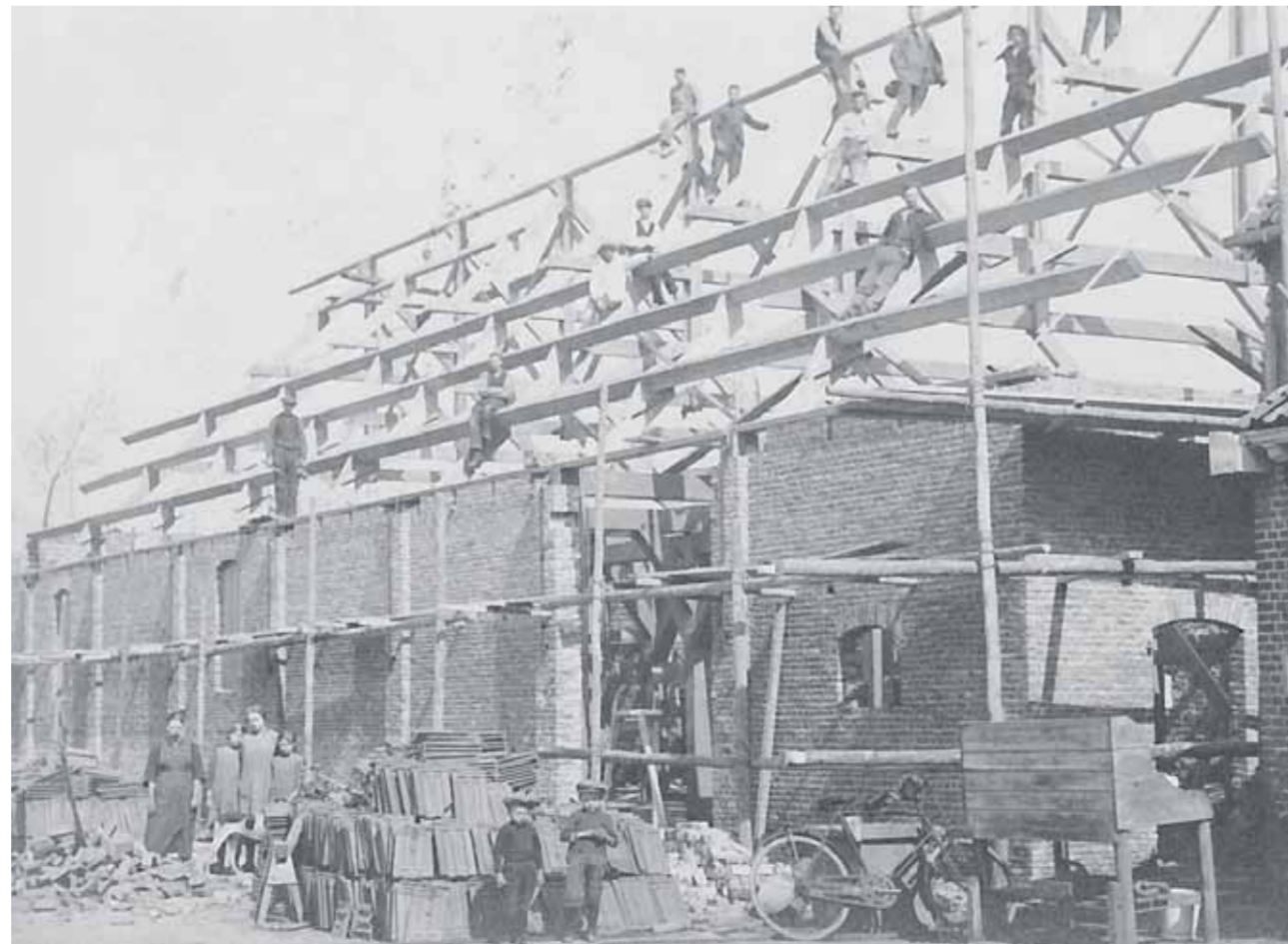
"Het was vroeger een gemengd bedrijf. We hadden mestvee, dat in het voorjaar de deur uit ging, en

Het Groene Woud fraai verlicht tijdens de 'Verlichte boerderijenroute'.

vaarzen met kalf voor de export. Ook waren er een stuk of zeven, acht paarden. Een deel van het land was weiland. Ook hadden we rode klaver en een stuk met haver voor de paarden. Een bundertje of zes uien, suikerbieten en vooral veel aardappelen", herinnert Theo Jacobs zich de tijd dat zijn vader de scepter

zwaaide over de boerderij. "Toen ik getrouwd ben, hebben we het vee weggedaan. Waarom? Nou je hebt met een gemengd bedrijf eigenlijk twee bedrijven. Dat is allebei niks. Daarom zijn we doorgaan met een zesde uien, een zesde suikerbieten, een derde graan en winterwortel en een derde aardap-

De bouw van de schuur.

Afgebrand

Hij herinnert zich nog dat er bedsteden in het Groene Woud waren. En een kelder met een opkamer, om maar een paar authentieke onderdelen te noemen. Van binnen is er weinig van over. "Er is een hoop gebeurd. Mijn vader is ermee begonnen en ik ben daarna ook nog rigoureuus bezig geweest. De buitenzijde van de boerderij is nog intact. Er is alleen een toilet tegenaan gebouwd."

De oorspronkelijke schuur had een rieten dak, dat zo laag afliep, dat de mendeuren boven de dakvoet uitstaken. Daardoor zag deze deurpartij eruit als een dakkapel. Dat kwam overigens veelvuldig voor bij oude Flakkeese schuren. Theo Jacobs: "De schuur is in 1911 afgebrand. Met alles erop en eraan, inclusief paarden en koeien. Ze zijn nog bezig geweest het vee op te jagen, maar uiteindelijk waren alle paarden en koeien dood. Waarschijnlijk is de brand ontstaan doordat er schuurslapers waren. Dat waren rondtrekkende marskramers. Ze sliepen in het hooi, soms met een kaars..." Daarna, in 1918, is de huidige schuur gebouwd. Zonder 'dakkapel'.

Noodschuur

Tot enkele jaren terug stond er nog een andere schuur met geschiedenis bij de boerderij. Het was een noodschuur, afkomstig uit 'de Plaat'. De schuur was daar geplaatst nadat de Duitsers in 1943 verschillende agrarische gebouwen hadden laten afbreken om langs de Flakkeese zuidoever een vrij schootsveld te creëren. Na de oorlog, het moet 1947 of 1948 zijn geweest, kocht Jacobs de noodschuur aan. "Er heb-

pelen." Theo Jacobs ging zich in 1957 met het boerenbedrijf bezighouden, de eerste jaren nog samen met zijn vader. Hij is geboren en getogen op het Groene Woud. Alleen voor zijn diensttijd in Haarlem en Rotterdam was hij voor langere tijd niet aan de Tilsedijk te vinden.

De familie Jacobs met de missionarissen die toen op bezoek waren.

ben vijftig, zestig koeien in gestaan."

De vader van Theo Jacobs was wethouder in Den Bommel. Op 1 februari 1953 kreeg hij een telefoontje: kom naar het dorp. Hij ging, in zijn auto. In het dorp zag hij dat er een gat ontstond in de kaai. Alles viel in het gat, ook een auto met zandzakken. Er was niets aan te doen, Jacobs besloot terug naar huis te gaan, zijn auto liet hij achter. De koeien konden nog op tijd naar Achthuizen worden gebracht, daarna liep de polder in korte tijd helemaal vol.

Van de dijk gespoeld

Theo kreeg van zijn vader de opdracht de auto op te halen in Den Bommel. "Er lagen pakken stro op de weg, ik zag een kippenhok voorbij komen. Het water kwam over de dijk. Laat die auto maar, dacht ik. Toen spoelde ik van de dijk, samen met acht andere mensen. Drie van hen hebben het uiteindelijk overleefd. Ik heb alles gedaan wat ik kon, maar meer zat er niet in. Mijn moeder is van zolder gehaald en naar Ahoy in Rotterdam gebracht. Mijn vader en ik zijn op de boerderij gebleven. Maar later moest ik naar Haarlem, want ik zat in militaire dienst." Na 'het water' bracht het land niks voort. Het duurde wel drie jaar voordat het Groene Woud weer graan op de markt kon brengen. "Een beetje gerst, meer was het in 1954 niet."

Bestuurder

Zoals Jacobs senior onder meer wethouder, polder- en bankbestuurder was, zo toonde ook Theo Jacobs zijn maatschappelijke betrokkenheid op verschillende terreinen. Hij was heemraad van het waterschap, bestuurder van de bank, secretaris

Het Groene Woud tijdens de watersnoodramp.

De bijeenkomst met koningin Juliana in de schuur van De Lind in Den Bommel na de ramp.

van de standsorganisatie LTB en bestuurder van de landbouwschool. Hij was acht jaar lid van de pachtkamer van het kantongerecht in Sommeldijk. "De eerste periode ben ik benoemd door koningin Juliana, de tweede door koningin Beatrix." Hij richtte een 'club' van jonge boeren op en participeerde in het bestuur van de rooms-katholieke basisschool St. Jozef in Achthuizen. "Ik was voorzitter en er was daar elke dag wel wat voor me te doen."

De familie Jacobs is rooms-katholiek. Dat wordt ook duidelijk als Theo een fotoalbum tevoorschijn haalt. Er staan portretten in van zijn twaalf ooms en drie tantes, allemaal broers en zussen van zijn vader. "Kijk, hij is missionaris in Afrika geweest", wijst hij. "En deze oom was missionaris in Brazilië. Dit is een monnik in Zundert en deze tante, een non, heeft in Bandung 30.000 kinderen ter wereld gebracht." Verschillende familieleden zijn naar Amerika geëmigreerd. "Ik ben er tien keer geweest", zegt Theo. "En toen we hier feest hadden omdat we honderd jaar op het Groene Woud boerden, kwamen zeventig familieleden over vanuit Amerika. Veel meer dan verwacht."

Vracht tarwe

Ruim vijftien jaar geleden is Theo Jacobs gestopt met werken. Hij was 65 jaar geworden en het was mooi

geweest. Bovendien had hij een opvolger. "Twee jaar geleden ben ik pas echt gestopt", zegt hij met een lachje. Het agrarische bloed blijft kruipen waar het niet gaan kan en het werk op het Groene Woud gaat gewoon door. "Als het nodig is breng ik nog wel eens een vracht tarwe weg..."

De heer Jacobs met Prins Bernhard tijdens de uitreiking van de onderscheiding.

Op de foto (waarschijnlijk) Jacobs met de zender waarmee de geallieerden op de hoogte werden gehouden van de militaire situatie op het eiland.